

עפ"ת 15028/04/14 - ג'לאל עסילה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

24 אפריל 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל

עפ"ת 15028-04-14 עסילה(עציר) נ' מדינת ישראל

בעניין: ג'לאל עסילה
ע"י ב"כ עו"ד שאול נעים
נגד
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד סיגל בלום - פרקליטות מחוז ירושלים

המערער
המשיבה

פסק דין

1. ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כב' השופט נ' מהנא) שניתן ביום 11.3.2014 בתת"ע 10410-01-14. הערעור מופנה כלפי גזר הדין.
2. המערער הורשע על פי הודאתו בעבירות של נהיגה בזמן פסילה, עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"א - 1961 (להלן: "**הפקודה**"), נהיגת רכב ללא ביטוח - עבירה לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970 וכן נהיגה כאשר תוקף רישיון הנהיגה פקע ועברו 6 חודשים מאז פקיעתו - עבירה לפי סעיף 10 לפקודה. עובדות כתב האישום שבהן הודה המערער מלמדות כי ביום 27.1.2014 בשעה 09:07 הוא נהג ברכב בכביש המנהרות וזאת לאחר שנפסל ביום 1.9.2011 מלנהוג לתקופה של שמונה שנים. רישיון הנהיגה של המערער פקע עוד בשנת 2002.
3. בית משפט קמא דחה את בקשת בא כוחו של המערער להזמנת תסקיר שירות מבחן בעניינו והורה על שמיעת הטיעונים לעונש. מיד לאחר מכן גזר את דינו. בנימוקי גזר הדין ציין בית משפט קמא את עברו הפלילי התעבורתי של המערער וכי לחובתו 85 הרשעות קודמות כאשר הורשע בעבר בשלוש עבירות של נהיגה בזמן פסילה וכן הורשע 12 פעמים בנהיגה ברכב כאשר רישיון הנהיגה שלו פקע. עוד ציין בית המשפט את ההליך הקודם, שבו, כאמור, נפסל רישיונו לשמונה שנים הוטלו עליו עונש מאסר על תנאי למשך 8 חודשים ועונש של פסילה על תנאי שהם ברי הפעלה בשל ההרשעה בהליך זה. בית המשפט הזכיר גם את העבר הפלילי בהתחזות לאחר וכן בהפרעה לשוטר במילוי תפקידו. מן הצד האחר ציין בית משפט קמא את הנימוקים לקולא ובהם כי המערער נשוי, אב למשפחה, מפרנס יחידי וכי הטלת מאסר עלולה למוטט את משפחתו.
4. לגישתו של בית משפט קמא מתחם הענישה ההולם ככל שהיה מדובר באדם נורמטיבי ללא עבר פלילי או עבר דומה, נע בין מאסר למשך מספר ימים למאסר של מספר חודשים. ואולם בנסיבות מקרה זה, כאשר למערער

עבר בעבירות מאותו סוג והורשע מספר פעמים בנהיגה בזמן פסילה ובנהיגה לאחר שהרישיון שלו פקע, והוא אף לא נרתע מעונש מאסר על תנאי - קבע בית המשפט כי המתחם הראוי הוא למאסר לתקופה ממושכת ובוודאי שאין מקום להורות על הארכת התנאי.

5. בית משפט קמא דן אפוא את המערער לעונשים הבאים:

- א. פסילה מלקבל ומלהחזיק רישיון הנהיגה לתקופה של 36 חודשים.
- ב. פסילה כאמור על תנאי למשך 12 חודשים.
- ג. מאסר בפועל למשך 6 חודשים.
- ד. הפעלת מאסר על תנאי למשך 8 חודשים במצטבר לעונש המאסר שהוטל בתיק זה.
- ה. הפעלה מצטברת של פסילה על תנאי למשך 8 חודשים.
- ו. מאסר על תנאי למשך 12 חודשים.
- ז. התחייבות על סך של 5,000 ₪.

6. המערער מלין כלפי חומרת העונש שהוטל עליו ועיקר טענותיו מופנה כלפי אורך תקופת המאסר בפועל שנצטברה לו עם הפעלת המאסר המותנה - 14 חודשים. בא כוחו המלומד טען כי היה מקום להורות על הזמנת תסקיר בעניינו וכן לקבל את בקשתו להאריך את עונש המאסר המותנה ולא להפעילו, ובוודאי שלא לעשות כן במצטבר. בית המשפט, כך נטען, לא נתן משקל ראוי למצבו האישי של המערער, למצב המשפחתי, לקשיי הפרנסה של המשפחה ולהשלכות המאסר על ששת ילדיו הקטינים. תמיכה לעמדתו הביא בא כוח המערער באסופה של פסקי דין שבהם הוטלו עונשים קלים יותר.

7. בדיון שהתקיים פתח הסנגור בבקשה להורות על הגשת תסקיר בעניינו של המערער, כאשר הנימוק לכך היה כי אינו משוכנע שהמערער מבין את מהותם של ההליכים וכי לא היה מודע לקיומו של מאסר על תנאי ולמשמעותו. הסנגור הוסיף וטען כי הענישה הנוהגת כפי שמצא אותה אינה מגיעה כדי תקופת המאסר הכוללת שהוטלה וכי במצבים שבהם הופעלו מאסרים מותנים במקרים דומים הייתה ההפעלה בחופף. הסנגור הגיש תשעה פסקי דין שניתנו בערכאות שונות שמהן ניתן ללמוד, כפי שפרט בטיעונו, על ענישה מקלה יותר ועל עונשי מאסר קצרים יותר. בא כוח המערער סיכם את טיעונו בכך שניתן במקרה זה להורות על חפיפת העונשים השונים והעמדת עונש המאסר הכולל על 8 חודשי

מאסר. עוד עמד בא כוח המערער על עונש הפסילה הממושך, ולטענתו יש לקצר את תקופת הפסילה באופן משמעותי.

8. המשיבה מבקשת לקיים את גזר הדין מטעמיו. באת כוחה ציינה כי בין הצדדים הושג הסדר "טווח" שעל פיו הגבילה עצמה המאשימה לטיעון של עד 15 חודשי מאסר והעונש שהוטל נמוך מאותה תקרה. עוד הגישה החלטה של בית המשפט העליון (רע"פ 2221/11 **שאול הראל נ' מדינת ישראל** (24.3.2011), (להלן: "**הראל**"), בה נדחתה בקשת רשות ערעור על עונש שכלל מאסר למשך 16 חודשים ופסילה למשך 10 שנים.

9. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. המערער הורשע בביצוע של עבירות חמורות. אשר לנהיגה בזמן פסילה נכתב בהחלטה בעניין הראל כי:

"נהיגה בזמן פסילה אינה סתירת לחי לחוק בלבד - אלא סיכון לכולי עלמא, לנהגים ולהולכי הרגל מסביב, שהרי אם מצא בית המשפט כי פלוני אסור שיחזיק הגה בידו וינהג ברכב, מעיד הדבר על מסוכנותו על הכביש..." (שם, פסקה ז').

10. לחובת המערער שתי הרשעות קודמות בנהיגה בזמן פסילה ומספר לא מבוטל של הרשעות בנהיגה כאשר הרישיון פקע. המערער לא נרתע מענישה קודמת וממאסר על תנאי שהיה תלוי עומד נגדו ונהג ברכב למרות הפסילה ולמרות פקיעת הרישיון. בנסיבות אלה, צדק בית משפט קמא שלא מצא כי קיימים נימוקים המצדיקים את הארכת המאסר על תנאי, והטיל עונש מאסר של 6 חודשים בגין העבירות מושא הליך זה. עונש זה אינו חורג ממתחם העונש ההולם, ואין עילה להתערב בו ובוודאי שלא מתקיימים אותם הטעמים שיירשמו, הנדרשים לפי סעיף 56 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**") להארכת התנאי, כפי שקבע בית משפט קמא והמערער אף לא עותר לכך במסגרת הערעור.

11. כך, גם באשר להפעלת המאסר על תנאי באופן מצטבר - שהייתה הנושא המרכזי בטיעוני בא כוח המערער. קביעתו של בית משפט קמא עולה בקנה אחד עם מצוות המחוקק, כפי שהיא נלמדת מסעיף 58 לחוק העונשין:

"מי שהוטל עליו עונש מאסר בשל עבירה נוספת והופעל נגדו עונש המאסר על תנאי, ישא, על אף האמור בסעיף 45, את שתי תקופות המאסר בזו אחר זו, זולת אם בית המשפט שהרשיעו בשל העבירה הנוספת ציווה, מטעמים שיירשמו, ששתי התקופות כולן או מקצתן יהיו חופפות."

12. ברירת המחדל היא כי העונש שמוטל בגזר הדין המאוחר יצטבר למאסר על תנאי המופעל במסגרתו והחריג הוא החפיפה ביניהם. פנייה לחריג זה מחייבת טעמים מיוחדים ורישום של טעמים אלה. מטרתה של הוראה זו היא שלא לפגוע בכוחו של עונש המאסר כעונש ממשי ומוחשי (ע"פ 4654/03 **חרב וליד נ' מדינת ישראל** (26.6.2006), פסקה 26 (להלן: "**וליד**"), ע"פ 3869/09 **יצחק סלימן נ' מדינת ישראל** (28.12.2009), עמ' 5 וההפניות שם). כפי שהוטעם בפסיקה פעמים רבות, תכליתו של סעיף 58 לחוק העונשין הינה הרתעתית מובהקת, לפיה עונש המאסר על

תנאי העומד מעל ראשו של הנאשם עלול יהיה להפוך לעונש מאסר ממשי בפועל אם יעבור עבירה נוספת. החברה מוכנה לוותר על תקופת מאסר מסוימת מקום בו האסיר איננו שב על מעשיו, ואולם, אם נכזבה תקווה זו להרתעה, הרי שבמקרה זה גובר משקלו של אינטרס הגמול וההגנה על הציבור (וליד, פסקאות 25-26).

13. אכן, אין להקל ראש בפגיעה האפשרית של עונשי המאסר והפסילה על משפחתו של המערער. אולם, בהינתן מכלול השיקולים שפורטו בגזר הדין של בית משפט קמא לא מצאתי כי נפלה טעות בקביעותו להעדיף במקרה זה את האינטרס הציבורי על פני הפרטי, לא כל שכן טעות המצדיקה התערבות ערכאת הערעור. לא ניתן לומר כי במקרה זה הייתה "סטייה של ממש ממדיניות הענישה הנהוגה אשר מצדיקה התערבות בעונש שהושת" (רע"פ 1721/12 מחמוד איראשי נ' מדינת ישראל (30.3.14)), במיוחד מקום בו הענישה היא בתוך תקרת העונש שנקבעה בהסדר הטיעון ולא חורגת ממנה (השווה ע"פ 3856/13 שי גוני נ' מדינת ישראל (3.2.2014)). בהמשך לכך לא מצאתי עילה להתערב בפסילה שהוטלה על המערער.

14. בשולי הדברים אציין כי לא ראיתי שהיה במקרה זה מקום או צורך בהזמנת תסקיר שירות המבחן.

15. הערעור נדחה.

16. בהסכמת הצדדים תשלח המזכירות את פסק הדין אל באי כוח הצדדים בפקסימיליה (לפי המספר שנתן בא כוח המערער בסיום הפרוטוקול וכן למשיבה), וכן תעביר את פסק הדין למערער באמצעות שב"ס. הסנגור יוודא כי המערער קיבל לידיו את פסק הדין.

ניתן היום, כ"ד ניסן תשע"ד, 24 אפריל 2014, בהעדר הצדדים.

ארנון דראל, שופט